

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.29.17>

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТ. 124 КУпАП

Анохін Андрій Миколайович,
здобувач кафедри адміністративного
та конституційного права
(Запорізький національний
університет, м. Запоріжжя, Україна)

Пустовий Олександр Олександрович,
кандидат юридичних наук,
капітан поліції,
старший викладач кафедри
кримінології та кримінально-
виконавчого права
(Національна академія внутрішніх
справ, м. Київ, Україна)

Наукова публікація присвячена дослідженню особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП.

Зазначається, що дана категорія адміністративних правопорушень є достатньо поширеною, адже офіційна статистика свідчить про значну кількість ДТП в Україні у порівнянні з аналогічними показниками в державах-членах ЄС.

Виділяються основні особливості судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, серед яких: складність доведення винуватості водія або іншого учасника дорожнього руху, якщо ДТП сталася в умовах неочевидності, наприклад, в темний час доби за відсутності достатнього освітлення дорожнього полотна, або за складних погодних умов з обмеженою видимістю на дорогах (туман, снігопад, рясний дощ тощо), або за відсутності свідків події та засобів автоматичної фото або відеофіксації.

До інших особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, віднесено:

зацікавленість в об'єктивному розгляді справ про вказані адміністративні правопорушення представників страхових компаній, які відшкодовують завдану винуватцем ДТП шкоду та в подальшому, у передбачених законом випадках, звертаються з регресними позовними вимогами до визнаного винуватим порушника ПДР щодо стягнення з нього виплачених потерпілому страхових сум;

– часта участь у розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачених ст. 124 КУпАП, юристів, адвокатів, які спеціалізуються на судовому розгляді справ цієї категорії, що обумовлено складністю таких проваджень, необхідністю володіти спеціальними знаннями, термінологією тощо;

– доцільність або необхідність проведення автотехнічної експертизи – експертного дослідження з метою встановлення механізму й обставин дорожньо-транспортної пригоди, технічного стану транспортних засобів, причин виходу з ладу їх деталей, а також обставин, що сприяли чи могли сприяти виникненню дорожньо-транспортної пригоди (ДТП);

– особливе та часто вирішальне значення результатів фото та відеофіксації ДТП цифровими камерами зовнішнього відеоспостереження та автомобільним відеореєстраторами, що є об'єктивними доказами винуватості або невинуватості учасника дорожнього руху;

– преюдиціальність рішень судів за результатами розгляду справ вказаної категорії для подальшого стягнення завданої ДТП шкоди в рамках цивільного судочинства.

Сформульовано пропозиції щодо удосконалення правового регулювання та процедури судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП.

Ключові слова: дорожньо-транспортна пригода, безпека дорожнього руху, судовий розгляд, особливості, експертиза, докази, правові засади, удосконалення.

FEATURES OF COURT PROCEEDINGS OF CASES ON ADMINISTRATIVE OFFENSES, PROVIDED BY ART. 124 OF THE CODE OF UKRAINE ON ADMINISTRATIVE OFFENSES

Anokhin Andrii Mykolayovych,
Applicant at the Department of
Administrative and Constitutional Law
(Zaporizhia National University,
Zaporizhzhia, Ukraine)

Pustovyi Oleksandr Oleksandrovych,
PhD in Law, Police Captain,
Senior Lecturer at the Department
of Criminology and Criminal
Enforcement Law
(National Academy of Internal Affairs,
Kyiv, Ukraine)

The scientific publication is devoted to the study of the peculiarities of judicial review of cases of administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on administrative offenses.

It is noted that this category of administrative offenses is quite widespread, because official statistics show a significant number of traffic accidents in Ukraine compared to similar indicators in EU member states.

The main features of the judicial review of cases of administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, including: the difficulty of proving the culpability of the driver or other road user, if the traffic accident occurred in conditions of non-obviousness, for example, in the dark in the absence of sufficient road surface lighting, or in difficult weather conditions with limited visibility on the roads (fog, snowfall, heavy rain, etc.), or in the absence of witnesses to the event and means of automatic photo or video recording.

Other features of the judicial review of administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, referred to:

– interest in the objective consideration of cases on the specified administrative offenses of representatives of insurance companies, which compensate the damage caused by the culprit of a traffic accident and in the future, in the cases provided for by law, apply for regressive claims against the convicted violator of the Traffic Rules for recovery from him insurance sums paid to the victim;

- frequent participation in the consideration of cases of administrative offenses provided for in Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, lawyers, advocates who specialize in the judicial review of cases of this category, which is due to the complexity of such proceedings, the need to possess special knowledge, terminology, etc.;

- the expediency or necessity of conducting an auto technical examination - an expert study aimed at establishing the mechanism and circumstances of a traffic accident, the technical condition of vehicles, the reasons for the failure of their parts, as well as the circumstances that contributed or could contribute to the occurrence of a traffic accident (traffic accident) ;

- the special and often decisive value of the results of photo and video recording of a traffic accident by digital outdoor video surveillance cameras and car video recorders, which are objective evidence of the guilt or innocence of the road user;

- prejudicial effect of court decisions based on the results of consideration of cases of the specified category for further recovery of damage caused by a traffic accident within the framework of civil proceedings.

Proposals have been formulated regarding the improvement of legal regulation and the procedure of judicial review of cases on administrative offenses provided for in Art. 124 of the Code of Ukraine on administrative offenses.

Key words: traffic accident, traffic safety, court proceedings, features, expertise, evidence, legal principles, improvement.

Вступ. Дорожньо-транспортні пригоди як соціальне явище супроводжують люду з моменту появи перших колісних транспортних засобів, проте саме з активним розвитком автомобільного транспорту пов'язане стрімке зростання кількості ДТП. Останнє зумовило посилену увагу науковців та суб'єктів законотворчості до проблем профілактики та розслідування ДТП. Більшість правових норм, якими регламентовано різні аспекти забезпечення безпеки дорожнього руху містяться в нормативно-правових актах адміністративного законодавства. Особливе значення для правильного розуміння та застосування адміністративного законодавства у вказаній сфері суспільних відносин має судова практика розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, адже такі справи завжди відрізняються складністю, конфліктом інтересів учасників відповідних суспільних відносин.

Різні аспекти дорожньо-транспортних пригод та проблемні питання забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували у своїх працях такі відомі науковці як С. Бутник, В. Введенська, С. Гусаров, М. Долгополова, М. Лазаренко, А. Філіппов та інші відомі фахівці.

Загальній характеристиці адміністративно-правових засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні присвятили свою роботу В. Сокурченко та А. Стрижак. Окремі адміністративно-правові засоби забезпечення безпеки дорожнього руху досліддила О. Салманова.

Зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували І. Горбачева, Д. Козар, О. Шумейко та інші науковці.

Проте, питання особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, залишається малодослідженим, що актуалізує проведення даного дослідження.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є дослідження особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, з перспективою формування пропозицій щодо удосконалення чинного національного законодавства та практики судового розгляду справ вказаної категорії.

Методологія даної публікації ґрунтується на поєднанні філософських (діалектика

та метафізика), загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, серед яких більшою мірою застосовуються прийоми логічного методу, системний та структурно-функціональний методи, формально-юридичний метод та метод юридичного моделювання.

Результати дослідження. Адміністративні правопорушення, наслідком яких є ДТП, передбачені ст. 124 КУпАП, якою встановлено, що порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна, тягне за собою накладення штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

Згідно із приміткою до ст. 124 КУпАП особа, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, звільняється від адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, за умови, що учасники дорожньо-транспортної пригоди скористалися правом спільно скласти повідомлення про цю пригоду відповідно до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

У відповідності до ст. 221 КУпАП справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 «Порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна» КУпАП, розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів [1].

Віднесення розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, до компетенції судів обумовлено особливостями санкції вказаної статті, а саме, можливістю накладення на порушника альтернативного стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

У відповідності до ч. 2 ст. 294 КУпАП постанова судді у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржена протягом десяти днів з дня винесення постанови особою, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законним представником, захисником, потерпілим, його представником до відповідного апеляційного суду [1].

Причому, згідно із Рішенням Конституційного Суду України № 2-рп/2015 від 31.03.2015 положення ч. 2 ст. 294 КУпАП щодо оскарження в апеляційному порядку постанови судді у справі про адміністративне правопорушення в аспекті конституційного звернення необхідно розуміти так, що в апеляційному порядку може бути оскаржена лише та постанова судді у справі про адміністративне правопорушення, ухвалення якої передбачене частиною першою статті 284 цього кодексу, а саме: про накладення адміністративного стягнення, про застосування заходів впливу, встановлених у статті 24¹ цього кодексу, про закриття справи [2].

У відповідності до ч. 10 ст. 294 КУпАП постанова апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає (припис ч. 10 ст. 294 КУпАП визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 5-р(II)/2021 від 21.07.2021) [1].

Крім того, Главою 24¹ КУпАП регламентовано перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Так, згідно із ч. 1 ст. 297⁴ КУпАП заява про перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення подається до Верховного Суду [1].

Сам судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП відбувається за класичною процедурою, передбаченою Главою 22 КУпАП, проте він має певні особливості, які буде розглянуто далі.

Д. Мохнюк зазначає, що якщо в аварії постраждав «тільки метал», а водії та пасажери цілі, значить, винуватця ДТП визначатимуть у рамках розгляду справи про адміністративне правопорушення за ст. 124 КУпАП.

На місці ДТП поліція складає адміністративний матеріал: протокол про адміністративне правопорушення; схему ДТП; відбирає пояснення у водіїв та свідків. За певний час після ДТП (від 3 днів до місяця) поліція передає адміністративний матеріал до суду. Справу реєструють у канцелярії, визначається суддя, який розглядатиме справу, та дата засідання [3].

Якщо особа визнає свою вину, то далі, як правило, суддя детально не вникає в обставини справи, та майже одразу оголошує постанову у справі про адміністративне правопорушення (про визнання особи винуватою у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП, та накладення на неї адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 гривень). Крім того, згідно ст. 40¹ КУпАП судовий збір по справі про адміністративне правопорушення у разі винесення судом (суддею) постанови про накладення адміністративного стягнення сплачується особою, на яку накладено таке стягнення. Помічник судді надає реквізити для сплати штрафу та судового збору. У особи є до 15 днів на їхню оплату.

Згідно ч. 2 ст. 308 КУпАП у разі несплати штрафу протягом 15 днів з дня винесення постанови у порядку примусового виконання постанови про стягнення штрафу за вчинення адміністративного правопорушення із особи підлягає стягненню подвійний розмір штрафу, а саме: 1700 гривень.

Якщо особа не визнає себе винуватою, суд з'ясує: як і за яких обставин сталося ДТП; яких помилок припустилися поліцейські, оформляючи протокол; у чому вбачаються порушення іншого водія; який розмір завданих збитків за результатами ДТП тощо [3].

Так, згідно із ст. 280 «Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення» КУпАП, «орган (посадова особа) при розгляді справи про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, чи є підстави для передачі матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації, трудового колективу, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Особливості розгляду справ про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі, безпеки на автомобільному транспорті та про порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксоване в режимі фотозйомки (відеозапису), встановлюються статтями 279¹-279⁸ цього Кодексу» [1].

Якщо особа не визнає свою провину, суддя, як правило, відкладає розгляд справи на іншу дату, та викликає до суду по ДТП потерпілого та свідків.

Результат розгляду справи про адміністративне правопорушення залежатиме від того, хто з водіїв (або їхніх адвокатів) зможе переконати суддю у своїй правоті [3].

За результатами розгляду справи про ДТП суд приймає одне з таких рішень:

– визнає водія, на якого склали протокол, винуватим у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП;

– направляє справу на дооформлення до поліції;
закриває провадження у справі через відсутність складу адміністративного правопорушення у діях водія, на якого склали протокол.

Адміністративні справи щодо ДТП (ст. 124 КУпАП) розглядаються судом за місцем реєстрації автомобіля або за місцем проживання водія, на якого складено протокол. Місце розгляду справи має бути зазначене у протоколі про адміністративне правопорушення [3].

Ключове значення для об'єктивного судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, має вчасно призначена та якісно проведена автотехнічна експертиза.

Предметом автотехнічної експертизи є фактичні дані про дорожню обстановку на місці пригоди, дії учасників пригоди і їх можливості, механізм ДТП, технічний стан транспортного засобу та його деталей, а також про обставини, що сприяли виникненню ДТП, що встановлює експерт-автотехнік на підставі своїх спеціальних знань і матеріалів справи (провадження).

Об'єктами автотехнічної експертизи є: слідова та речова обстановка на місці ДТП, транспортні засоби та їх деталі, вузли, агрегати, а також матеріали справи (провадження) [4].

З огляду на предмет автотехнічної експертизи та зміст окремих спеціальних знань, склалися наступні її види: автотехнічна експертиза обставин і механізму ДТП; автотехнічна експертиза технічного стану ТЗ (транспортного засобу); автотехнічна експертиза деталей ТЗ; транспортно-трасологічна експертиза (експертиза слідів на ТЗ та місці ДТП); дорожньо-технічна експертиза (експертиза стану доріг та дорожніх умов на місці ДТП).

Окрім того, для встановлення механізму ДТП та обставин, які сприяли її виникненню призначаються комплексні експертизи, зокрема комплексна медико-автотехнічна (транспортно-трасологічна), комплексна дорожньо-технічна та автотехнічна та, у зв'язку з широким поширенням відеофіксації ДТП останнім часом, – комплексна автотехнічна фототехнічна та відеотехнічна експертизи [4].

Основними завданнями автотехнічної експертизи обставин і механізму ДТП є, по перше, встановлення механізму ДТП та її елементів: визначення швидкості руху ТЗ, зокрема, з урахуванням слідів гальмування (юзу), відкидання ТЗ після зіткнення та пошкоджень, що ТЗ отримав при зіткненні). Швидкість руху транспортних засобів, з урахуванням пошкоджень може визначатися з застосуванням програмних комплексів з дослідження механізму ДТП, що рекомендовані для використання в експертній практиці; визначення допустимої швидкості руху ТЗ за певних умов (на заокругленні дороги, за умов видимості дороги); визначення віддалення ТЗ, пішоходів та інших об'єктів від місця ДТП у певні проміжки часу; визначення часу подолання ТЗ певних ділянок шляху; встановлення безпечних дистанції чи інтервалу в певних дорожніх умовах; встановлення технічної можливості запобігання ДТП гальмуванням чи маневруванням, виходячи з наданих вихідних даних; встановлення гальмового та зупинного шляхів, та інших просторово динамічних характеристик пригоди.

По-друге, завданням автотехнічної експертизи обставин і механізму ДТП є регламентація та оцінка дій водія з точки зору технічних вимог Правил дорожнього руху: встановлення належних дій учасників дорожнього руху в дорожній обстановці, що склалась перед ДТП, з метою забезпечення безпеки руху; встановлення технічної можливості запобігання ДТП гальмуванням чи маневруванням, виходячи з наданих вихідних даних; встановлення відповідності дій водія ТЗ технічним вимогам Правил дорожнього руху; встановлення причинного зв'язку між діями водія та виникненням ДТП [4].

Зазначені вище завдання автотехнічної експертизи обставин ДТП вирішуються в ході дослідження наступних питань: якою була швидкість ТЗ у різні моменти розвитку ДТП (перед ДТП, в момент наїзду, зіткнення, тощо)? Яка була швидкість ТЗ перед ДТП (в момент зіткнення), з урахуванням пошкоджень, які він отримав (які отримали ТЗ) при зіткненні? Яка максимально допустима швидкість руху ТЗ за умови даної видимості дороги (у вихідних даних зазначається, якою була видимість дороги)? Яка максимально допустима швидкість ТЗ на закругленні дороги даного радіуса (у вихідних даних зазначається радіус дороги)? Яка найменша безпечна дистанція між ТЗ в умовах даної дорожньої обстановки? Яка відстань необхідна для безпечного обгону попутного ТЗ в умовах даної дорожньої обстановки? Який гальмовий та (або) зупинний шлях ТЗ за певної швидкості його руху в умовах даної дорожньої обстановки? Як повинен був діяти водій у даній дорожній обстановці згідно з технічними вимогами Правил дорожнього руху? Чи мав водій технічну можливість запобігти наїзду з моменту виникнення небезпеки для руху (або з моменту виявлення перешкоди для руху)? Чи відповідали дії водія технічним вимогам Правил дорожнього руху? Чи були з технічної точки зору дії водія ТЗ у причинному зв'язку з виникненням ДТП? [4].

Наведений перелік не є вичерпним і в залежності від обставин дорожньо-транспортної пригоди питання можуть видозмінюватись.

Часто логічним продовженням судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, є регресний позов до винуватця ДТП з боку страхової компанії, що здійснила виплати страхового відшкодування.

Так, згідно із ст. 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» страховик після виплати страхового відшкодування має право подати регресний позов до страхувальника або водія забезпеченого транспортного засобу, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду:

- якщо він керував транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

- якщо він керував транспортним засобом без права на керування транспортним засобом відповідної категорії;

- якщо він після дорожньо-транспортної пригоди за його участю самовільно залишив місце пригоди чи відмовився від проходження відповідно до встановленого порядку огляду щодо стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, або вжив алкоголь, наркотики чи лікарські препарати, виготовлені на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником);

- якщо дорожньо-транспортна пригода визначена в установленому порядку безпосереднім наслідком невідповідності технічного стану та обладнання транспортного засобу існуючим вимогам Правил дорожнього руху;

- якщо він не повідомив страховика у строки і за умов, визначених у ст. 33 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»;

- якщо страховий випадок настав з використанням забезпеченого транспортного засобу в період, не передбачений договором внутрішнього страхування (при укладенні договору страхування з умовою використання транспортного засобу в період, передбачений договором страхування).

Також регресний позов може бути поданий до підприємства, установи, організації, що відповідає за стан дороги, якщо заподіяна у результаті дорожньо-транспортної пригоди шкода виникла з їх вини, а також до особи, яка заподіяла шкоду навмисно [5].

Проаналізуємо особливості судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, на прикладі постанови Луцького міськрайонного суду Волинської області від 03.04.2023 у справі № 161/5035/23 (провадження № 3/161/1871/23) [6].

Так, з Управління патрульної поліції у Волинській області до Луцького міськрайонного суду Волинської області надійшли матеріали справи про притягнення до адміністративної відповідальності особа_1 за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтями 124, 122⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

З протоколу про адміністративне правопорушення від 15 березня 2023 року серії ААД № 150784 вбачається, що 10 березня 2023 року о 20:39 в м. Луцьку по вул. Рівненська, 89 особа_1 керував автомобілем AUDI TT, днз номер_1, був учасником ДТП, місце якої залишив, не повідомивши працівників поліції. Такі дії особа_1 працівниками поліції кваліфіковано, як порушення п. 2.10 ПДР, відповідальність за що передбачена ст. 122⁴ КУпАП.

В судовому засіданні особа_1 свою вину в інкримінованому йому адміністративному правопорушенні не визнав та пояснив що він не мав наміру залишати місце ДТП, якби він знав про те, що таке ДТП відбулось, пояснив, що жодного удару не відчув, наскільки можливо було акуратно здійснив маневр та поїхав, про саму ДТП дізнався вже від працівників поліції.

Вивчивши матеріали справи суд прийшов до висновку про відсутність у діях особа_1 складу адміністративного правопорушення передбаченого ст. 122⁴ КУпАП.

Відсутність в діях особа-1 умислу на вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 122⁴ КУпАП, була підтверджена оглянутим в судовому засіданні відео, з якого видно, що автомобіль особа_1 хоч і допустив ДТП, проте характер зіткнення дозволяє прийти до висновку, що він удару не відчув, а отже і не міг знати та розуміти, що відбулось ДТП, оглянутий відеозапис повністю відповідає поясненням особа-1, наданими працівникам поліції та суду.

Враховуючи вищенаведене, на думку суду, особа-1 не може вважатися таким, що вчинив правопорушення, передбачене ст. 122⁴ КУпАП, умисно, а тому провадження в справі про адміністративне правопорушення відносно нього слід закрити у зв'язку з відсутністю в його діях складу адміністративного правопорушення.

З протоколу про адміністративне правопорушення серії ААД № 150783 від 15 березня 2023 року вбачається, що водій 10 березня 2023 року о 20:39 в м. Луцьку, по вул. Рівненська, 89 особа_1 керував автомобілем марки AUDI TT днз номер_1, під час руху заднім ходом не переконався в безпечності маневру, в результаті чого допустив наїзд на припаркований автомобіль марки Volkswagen Toureg днз номер_2. Внаслідок ДТП автомобілі отримали механічні пошкодження з матеріальними збитками.

Такі дії особа_1 працівниками поліції кваліфіковано, як порушення п. 10.9 ПДР, відповідальність за що передбачена ст. 124 КУпАП.

Щодо порушення особа_1 ст. 124 він вину не заперечує, проте звернув увагу на те, що інші автомобілі, на відео з камер відеоспостереження припарковані з порушенням законодавства.

Заслухавши пояснення особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, надавши їм оцінку разом з іншими наявними в матеріалах справи доказами в їх сукупності, суд дійшов висновку, що в діях особа-1 наявний склад адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП.

Вина особа_1 у порушенні Правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, підтверджується: протоколом про адміністративне правопорушення серії ААД № 150784 від 15 березня 2023 року, схемою місця ДТП, письмовими поясненнями особа_1 від 15 березня 2023 року, а також його поясненнями наданими в судовому засіданні, письмовими поясненнями іншого учасника ДТП, особа_2 від 10 березня 2023 року, рапортом, копією постанови від 15 березня 2023 року серії БАБ № 744651, якою особа_1 було притягнуто до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 126 КУпАП, світлинами та відеозаписом з місця вчинення правопорушення.

Таким чином, дослідивши матеріали справи, оцінивши докази в їх сукупності та взаємозв'язку, враховуючи характер та ступінь суспільної небезпеки, наслідки вчиненого правопорушення, суд дійшов висновку, що своїми необережними діями направленними на порушення Правил дорожнього руху, що спричинило створення дорожньо-транспортної пригоди, особа_1 вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ст. 124 КУпАП.

Призначаючи адміністративне стягнення, суд врахував характер і ступінь вчиненого правопорушення, яке відноситься до порушення правил, норм і стандартів, що стосується забезпечення безпеки дорожнього руху, дані про особу, яка притягується до адміністративної відповідальності, ступінь його вини.

За результатами судового розгляду вказаної справи суд постановив: провадження у справі про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 122⁴ КУпАП, відносно особа_1 закрити, на підставі п. 1 ст. 247 КУпАП, за відсутністю складу адміністративного правопорушення; особа_1 визнати винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП та накласти на нього адміністративне стягнення у виді штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 гривень [6].

Таким чином, під час розгляду цієї справи ключову роль для визначення позиції суду зіграло відео з місця ДТП, яким було підтверджено відсутність у особа_1 умислу на вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 122⁴ КУпАП, проте підтверджено факт вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП. Така особлива роль відеоматеріалів з місця пригоди є традиційною для справ такої категорії, адже відео є максимально об'єктивним доказом винуватості або невинуватості особи (учасника дорожнього руху).

У відповідності до ст. 294 КУпАП постанова судді у справах про адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги. Апеляційний суд переглядає справу в межах апеляційної скарги, проте суд апеляційної інстанції не обмежений доводами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено неправильне застосування норм матеріального права або порушення норм процесуального права. Апеляційний суд може дослідити нові докази, які не досліджувалися раніше, якщо визнає обґрунтованим ненадання їх до місцевого суду або необґрунтованим відхилення їх місцевим судом.

За наслідками розгляду апеляційної скарги суд апеляційної інстанції має право: залишити апеляційну скаргу без задоволення, а постанову без змін; скасувати постанову та закрити провадження у справі; скасувати постанову та прийняти нову постанову; змінити постанову. Постанова апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що до особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, слід віднести:

– складність доведення винуватості водія або іншого учасника дорожнього руху, якщо ДТП сталася в умовах неочевидності, наприклад, в темний час доби за відсутності

достатнього освітлення дорожнього полотна, або за складних погодних умов з обмеженою видимістю на дорогах (туман, снігопад, рясний дощ тощо), або за відсутності свідків події та засобів автоматичної фото або відеофіксації;

– зацікавленість в об'єктивному розгляді справ про вказані адміністративні правопорушення представників страхових компаній, які відшкодовують завдану винуватцем ДТП шкоду та в подальшому, у передбачених законом випадках, звертаються з регресними позовними вимогами до визнаного винуватим порушника ПДД щодо стягнення з нього виплачених потерпілому страхових сум;

– часта участь у розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачених ст. 124 КУпАП, юристів, адвокатів, які спеціалізуються на судовому розгляді справ цієї категорії, що обумовлено складністю таких проваджень, необхідністю володіти спеціальними знаннями, термінологією тощо;

– доцільність або необхідність проведення автотехнічної експертизи – експертного дослідження з метою встановлення механізму й обставин дорожньо-транспортної пригоди, технічного стану транспортних засобів, причин виходу з ладу їх деталей, а також обставин, що сприяли чи могли сприяти виникненню дорожньо-транспортної пригоди (ДТП);

– особливе та часто вирішальне значення результатів фото та відеофіксації ДТП цифровими камерами зовнішнього відеоспостереження та автомобільним відеореєстраторами, адже відповідні фото та відеоматеріали є об'єктивними доказами винуватості або невинуватості учасника дорожнього руху;

– преюдиціальність рішень судів за результатами розгляду справ вказаної категорії для подальшого стягнення завданої ДТП шкоди в рамках цивільного судочинства.

З метою удосконалення правового регулювання та процедури судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, доцільно передбачити в КУпАП можливість розгляду справ про вказані адміністративні правопорушення, за наявності згоди обох сторін провадження, за допомогою технології штучного інтелекту (суддя буде лише перевіряти відповідність тексту рішення, сформованого комп'ютерною програмою, вимогам чинного законодавства та обставинам справи).

Перспектива подальшого дослідження даної теми обумовлена необхідністю розробки правової основи для використання технології штучного інтелекту в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Дата оновлення: 15.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 30.04.2023).

2. Рішення Конституційного Суду України № 2-рп/2015 від 31.03.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-15#Text> (дата звернення: 29.04.2023).

3. Мохнюк Д. Суд по ДТП в Україні. Адвокати Дмитро і Руслана Мохнюк. Блог. URL: <https://www.avtolawyer.inf.ua/art-sud-dtp.html> (дата звернення: 15.05.2023).

4. Інженерно-транспортна (автотехнічна) експертиза. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України: офіційний веб-сайт. URL: https://kndise.gov.ua/inzhenerno-transportna/#Загальні_положення (дата звернення: 16.05.2023).

5. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004 року № 1961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text> (дата звернення: 17.05.2023).

6. Постанова Луцького міськрайонного суду Волинської області від 03.04.2023 у справі № 161/5035/23 (провадження № 3/161/1871/23). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110031503> (дата звернення: 17.05.2023).